

"Ir šviesa, ir tiesa mūs žingsnius telydi!"

2011

GRUODIS

VARPAS

LIETUVOS LAISVĖS KOVOTOJŲ SĄJUNGOS LEIDINYS

Jono Buroko nuotraukoje – prie paminklo spaustuvininkas Antanas Burokas

Paminklas pagrindinei
„Varpo“ spaustuvei Jogvilų kaime
(Ukmergės r.)

GRUODŽIO ŠVENTINĖS IR MINĖTINOS DIENOS:

1-oji – Mokslo ir žinių;
8-oji – Švč. Mergelės Marijos nekalto prasidejimo,
10-oji – Tarptautinė Žmogaus teisių,
25–26 – Kalėdos

Sveikiname

Stasį Jurgį Venskų
70-mečio proga

Steponą Markevičių
70-mečio proga

Gyvas ryšis su artimiausia istorija

Vytautas Guliokas

Pokario ginkluotas pasipriešinimas Lietuvoje, kurį sutiko 1944 metais į mūsų kraštą įžengusi sovietinė kariuomenė bei sugrįžę „šviesaus rytojaus“ kūrėjai, tapo unikaliu akibrokštu valstybei, baigiančiai įveikti Vermachto ginkluotą galią.

Prireikė dar beveik dešimt metų, kad šiame krašte būtų nuslopintas krauju paženklintas pasipriešinimas, rimtai gadinęs sovietinio socializmo statybos statistinius rodiklius Lietuvoje. Atskirais būriais organizuojantys kovotojai, 1947 metais sudarė apie 30.000 ginkluotų vyrų, kurie po ilgų siekių centralizuoti pasipriešinimo valdymą, sudarė 6 kovines apygardas. Kiekviena iš jų turi savo istoriją, jų kovų ir žūties vietos šiuo metu yra įamžintos atminimo ženklais.

Pradedant 2001 metais pradėti organizuoti visuomenės žygiai partizanų takais. Toks pagal eilę dvidešimt trečias žygis, suruoštas Lietuvos politinių ir tremtinių sąjungos (LPKTS) Anykščių (pirmininkė Prima Petrylienė) ir Utenos (pirmininkas Vincas Bliznikas) skyrių iniciatyva š. m. rugsėjo 17 d. įvyko Anykščių ir Utenos rajonuose, kur veikė Vytauto apygardos partizanai. Žygyje gausiai dalyvavo iš įvairių Lietuvos rajonų LPKTS ir Lietuvos šaulių sąjungos atstovai, buvę Laisvės kovų dalyviai bei Anykščių ir Utenos miestų, Skiemonių, Debeikių, Vyžuonos mokyklų moksleiviai ir mokytojai. Renginio metu vyko gyvas prisilietimas prie skaudžios

pokario istorijos, pareikalavusios daugiau nei 20.000 jaunų žmonių gyvybių, pasipriešinusių okupantų siekiams amžiams pavergti mūsų šalį.

Vytauto apygarda savo veiklą pradėjo viena iš pirmųjų – rytinė Lietuvos dalis grįžtančius okupantus sutiko ankščiausia. 1944 metų rugpjūčio 15 dienos naktį partizanai užpuolė Zarasų kalėjimą, bandydami išlaisvinti kalinius, kuriuos jau buvo spėta suimti. Tų pačių metų antroje pusėje partizaniniame judėjime vyko pirmieji organizaciniai procesai Utenos, Zarasų ir Švenčionių apskrityse. Pirmasis būsimos apygardos organizatorius buvo Lietuvos kariuomenės kapitonas Afanasijus Kazanas su sūnumi Mykolu, Antazavės miškuose subūręs pirmą Lokio rinktinę ir jos štabą. Tuo pat metu Švenčionių apskrityje susikūrė Tigro rinktinė, kuri 1944 metų lapkričio mėnesį be nuostolių ant Ginučių piliakalnio atrėmė NKVD karinių dalinių puolimą, vėliau sėkmingai įvykdė Utenos apskrities Alantos miestelio užpuolimą: sudegino vykdomojo komiteto, enkavedistų pastatus, nukovė 13 sovietų aktyvistų. Pirmos partizanų sėkmės okupantus priverstė sutelkti rimtas NKVD kariuomenės pajėgas plataus masto kovai prieš partizanus. 1945 metų kovo 10-12 dienomis Labanoro girioje beveik 400 Tigro rinktinės partizanų kovėsi su reguliarios kariuomenės pajėgomis ir patyrė skaudžias netektis: žuvo 63 partizanai ir jų 9 vadai. Brendo būtinybė koordinuoti atskirų rinktinių veiklą ir 1945 metų rugpjūčio mėnesį Saldutiškio valsčiaus Sudalaukio kaime susitikę partizanų vadai įsteigė Vytauto kovinę apygardą. Šis padalinis buvo stipriausias ir ak-

Prie paminklo Debeikių krašto partizanams

Paminklas partizanams Voversiuose

tyviausias Šiaurės Lietuvoje, veikęs ne tik to meto Zarasų, Utenos, Švenčionių apskrityse. Ši apygarda kovų pėdsakus paliko Latvijos pietinėje dalyje, Baltarusijos pasienyje. 1947 metais Vytauto apygardoje priskaičiuojama 7000 partizanų. Vytauto apygarda veikė iki 1951 metų gruodžio mėnesio, kada klastos ir išdavysčių pagalba NKVD sunaikino apygardos išretėjusias pajėgas, nors jos pavienių partizanų 1953 metais buvo likę apie 20, o aktyvus Vytauto apygardos paskutinis partizanas Antanas Kraujalis žuvo 1965 metų kovo 17 dieną Skiemonių valsčiaus Papiškių kaime. Apie šį partizaną prisiminti privertė šiame žygyje kalbėjęs vienas jaunuolis, kai mūsų dienomis atsiranda istorijos klastotojai, iškreipiantys Laisvės kovų dalyvių siekius. Dar daugiau – nekludomai veikiančiuose interneto portaluose partizanai žūliai vadinami NKVD terminais, prirašoma jiems kriminalinė veikla. Tuo tarpu Čėčėnijos respublikos internetinis portalas, veikęs Lietuvoje, kaimyninės valstybės spaudimu buvo nedelsiant užblokuotas. Lietuvos prokuratūros 1998 metais pradėta byla dėl Antano Kraujalio sunaikinimo, tęsiasi daugiau nei dešimt metų. Daugiau nei pusė iš dešimties įtariamųjų šioje byloje yra mirę. Likusieji paskutinį žuvusį partizaną bando padaryti kriminaliniu nusikaltėliu.

„Žygis Vytauto apygardos partizanų takais“ Anykščių ir Utenos rajonuose apėmė tik dalį to kelio, kuri nuėjo partizanai Šiaurės Lietuvos rajonuose. Žygio dalyviai, pradėję savo kelionę Skiemonių bažnyčioje, kur malda per šv. Mišias prisiminė ir pager-

bė žuvusius partizanus ir dėkojo Aukščiausiam už sulauktą laisvę bei aplankė Kudoriškio, Voversių, Žiogų, Debeikių ir Vyžuonos apylinkėse pastatytus paminklus Laisvės kovotojams, susipažino su jų atsiradimo istorija ir jų ryšį šiose apylinkėse veikusiais partizanais.

Tarp daugelio šiame renginyje pasisakiusiųjų – buvo ypatingai brangus tų metų dalyvių gyvi prisiminimai. Viena iš jų Jono Kadžionio, gimusio mažžemio ūkininko 11 vaikų šeimoje, Šarūno būrio partizano, pasirinkusio Bėdos slapyvardį, teisto 25 metams, atsisa-

kusio rašyti malonės prašymą ir iki paskutinės dienos atlikusio skirtą bausmę įvairiose Rusijos vietovėse. Jo biografija paneigia platintą okupantų mitą, kad partizanai buvo „buožės“ ir jų palikuonis. Jonas žygio dalyviams atskleidė paminklo Žioguose atsiradimo ištakas. 1945 m. balandžio 8 d. Skiemonių valsčiaus Ažuoraisčių kaime dviejų brolių Stasio ir Klemenso Bučių sodybose, kurios buvo viena šalia kitos, apsistojo apie 40 Liūto rinktinės 1-osios Kęstučio kuopos Medvėgalio būrio partizanų (būrio vadas Petras Banėnas-Šalna iš Zeltiškių kaimo). Buvo ankstyvas Atvelykio rytas. Namų šeiminkės, ruošdamos partizanams pusryčius, pastebėjo, kad artinasi NKVD kareiviai su stribais. Partizanai, neturėdami kitos išeities, atsisaukė išėjimą. Tie, kurie traukėsi Skiemonių kaimo kryptimi, pasitraukė be nuostolių, o tie kurie pasuko Žiogų kaimo pusėn – mažai kas išliko. Jonas Kadžionis išreiškė padėką LPKTS Anykščių skyriaus pirmininkei Primai Petrylienei, kurios ir skyriaus narių iniciatyva 2001 metais atsirado šis paminklas. Tai ne vienintelis pagarbos ženklas partizanams, pastatytas šio skyriaus vadovės rūpesčiu. Kiekvienas šio žygio dalyvių aplankytas paminklas turi ne mažiau jaudinančią istoriją ir yra paženklintas jaunų Lietuvos patriotų krauju.

Šio žygio dalyviams, gyvai prisilietusiems prie mūsų tautos skaudžios pokario istorijos, pagilino Laisvės kainos supratimą, ko labai dažnai pasigendama mūsų šalies kasdieniniame politiniame gyvenime ir daugelio piliečių jos vertinime.

Dėl Lukiškių aikštės Vilniuje ateities

Dėl Valstybės aukščiausiųjų institucijų neveikumo, prilygstančio Lietuvos laisvės kovotojų pagerdavimų ignoravimui ir sąmoningam reikalo vilkinimui, Lietuvos laisvės kovotojų sąjungos valdybos pirmininkas Jonas Burokas spalio 24 dieną kreipėsi į Prezidentę, Seimo Pirmininkę, Ministrą pirmininką ir Vilniaus merą žemiau pateikiamu raštu:

Lukiškių aikštės pakraštyje jau 16 metų guli granito plokštė su iškaltais joje žodžiais: „Šioje aikštėje bus pastatytas paminklas nežinomam partizanui ir laisvės kovotojui. 1995 metai gegužės 20 d.“ Po keturių metų LR Seimas 1999 m. vasario 11d. nutarimu Nr. VIII-1070 „Dėl valstybės sostinėje esančios Lukiškių aikštės funkcijų“ nutarė, kad Lukiškių aikštė Vilniuje formuojama kaip pagrindinė reprezentacinė Lietuvos valstybės aikštė su laisvės kovų memorialiniais akcentais.

Vilniaus miesto savivaldybė organizavo keletą konkursų. Paskutiniajame 2009 metų kovo mėn., paskelbus konkurso su simboliu „Laisvė“ rezultatus, pirmosios vietos nugalėtojas neišaiškintas. Konkurso dalyviams užėmusiems antrąją ir trečiąją vietas bei dvi paskatinamąsias vietas išmokėta 165 tūkstančiai litų, o norimo rezultato nepasiekta, nes simbolis „Laisvė“ neatitiko laisvės kovų idėjų. Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga 2009 metų balandžio 18d. kreipėsi į LR aukščiausias institucijas ir reikalavo atlikti Lukiškių aikštės sutvarkymo ir simbolio „Laisvė“ konkurso organizavimo auditą, tačiau tai nebuvo padaryta.

Lietuvos patriotinės organizacijos, susidarius tokiai padėčiai, pareikalavo nedelsiant skelbti naują konkursą, perduodant funkcijas Lietuvos Respublikos Vyriausybei. Ministras Pirmininkas 2009 m. spalio 6 d. potvarkiu Nr.431 sudarė 17 narių darbo grupę (vadovas LRV kancleris D. Matulionis). Darbo grupė dirbo darniai ir produktyviai. 2009m. gruodžio 21 d. protokolu Nr.101 buvo pavesta Aplinkos ministerijai pagal grupės suformuluotas principines nuostatas paskelbti konkursą, sudaryti konkurso vertinimo komisiją, o 2010m. spalio 1d. paskelbti Lukiškių aikštės sutvarkymo architektūrinio projekto konkurso nugalėtoją. Dėl objektyvių priežasčių konkurso nugalėtojo paskelbimas vėlavo. Aplinkos ministerija paskelbė nugalėtoją 2011m. kovo 21d. protokolu Nr.12. Juo tapo labai gerai įvertintas „Paleko Archstudija“ darbas su devizu „Ramybė“. 2009m. gruodžio 21d. protokolu Nr.101 Kultūros ministerijai buvo pavesta pagal darbo grupės principines sąlygas iki 2010m. gruodžio 31 d. suorganizuoti Lietuvos laisvės kovotojų įamžinimo Lukiškių aikštėje meninės idėjos konkursą, sudaryti konkurso vertinimo komisiją ir iki 2011 m. birželio 1 d. paskelbti konkurso nugalėtoją. Aplinkos ministerijai konkurso nugalėtojo paskelbimą suvėlavus pusę metų ir netilpus į nurodytus terminus, nusikėlė ir Kultūros ministerijai duoti nurodymai. Lietuvos Respublikos Ministro

Lukiškių aikštė laukia paminklo

Pirmininko tarnyba 2011 m. balandžio 1 d. protokolu Nr.9-47 nurodė kaip galima greičiau Kultūros ministro įsakymu patvirtinti Lukiškių aikštės paminklo atviro konkurso sąlygas ir nedelsiant paskelbti konkursą. Posėdyje dalyvavusi Kultūros ministerijos atstovė J. Krušinskaitė pažadėjo, kad per savaitę konkursas bus paskelbtas.

Tačiau gerai organizuotas LRV kanclerio vadovaujamos grupės darbas sutriko. Tik po dviejų mėnesių gautu Kultūros ministerijos raštu Nr. S I-225 pranešta, kad konkurso Kultūros ministerija negali skelbti, nes neturi tam lėšų. Be to, tame rašte pabrėžiama, kad daug lėšų pareikalaus Lukiškių aikštės rekonstrukcijos projekto architektūrinių sprendimų sudėtingumas, meistrų dengiančių bruko dangą Lietuvoje stoka. Pastaruoju metu žiniasklaidoje pasigirdo ministro A. Gelūno virkavimai, kad Lukiškių aikštės dangai reikės 40 milijonų litų, nepaaiškinant visuomenei apie jos sutvarkymo būtinumą ir apie tai, kad į minimą sumą įeitų požeminis autoparkingas ir paviljonai, kurie vėliau duotų komercinės naudos. Susidarius tokiai dėl Kultūros ministerijos vilkinimo komplikuotai padėčiai, LLKS Karininkų ramovėje 2011 rugsėjo 28d surengė apvalų stalą dėl monumento „Kovojuosiemis ir žuvusiems už Lietuvos laisvę“ įamžinimo Lukiškių aikštėje organizavimo. Renginyje dalyvavo kancleris D. Matulionis, jo vadovaujamos grupės nariai, Aplinkos ir Krašto apsaugos ministerijų, Vilniaus miesto savivaldybės atstovai, skulptoriai, architektai, istorikai, laisvės kovotojai, Krašto apsaugą remiančių organizacijų Koordinacinės tarybos vadovai ir nariai. Visų nuomonė buvo vienareikšmė – konkursą reikia skelbti. Skulptoriai, architektai sakė, kad mes esame per tiek metų pribrendę Lukiškių aikštėje numatytiems darbams atlikti, kad konkurso vilkinimas yra sąmoningas kovojuosiu ir žuvusių už Lietuvos laisvę atminties žeminimas.

Prasidėjo trečias atkurtos Lietuvos valstybės egzistavimo dešimtmetis, o laisvės ir valstybingumo siekius įamžinančio paminklo dar nėra. Per tuos metus nebuvo nė vienos Lietuvos Respublikos Vyriausybės tvirtos ir griežtos pozicijos Lukiškių aikštės sutvarkymo ir žuvusių už Lietuvos laisvę įamžinimo klausimu. Tai dabar sąmoningai žlugdydama ir vilkindama konkurso paskelbimą vykdo Kultūros ministerija.

Lietuvos Respublikos Seimas 2011 metus paskelbė Laisvės gynimo ir netekčių atminimo metais. Lietuva ir toliau lieka vienintelė valstybė, kurios sostinėje Vilniuje nėra monumento, įamžinančio mūsų didvyrių atminimą. Lukiškių aikštės sutvarkymui ir paminklo monumento pastatymui nenumatytos lėšos ir 2012 metų biudžete. Tai didelė visų be išimties valstybės vadovų, prezidentų pažadų „dovana“.

Siekdami paspartinti du dešimtmečius besitęsiančius be jokių rezultatų apie Lukiškių aikštę ir joje spendimus ruošiamės atlikti tokius veiksmus:

- per 2012 metus, suderinus su „Paleko Archstudija“ projektu, Lukiškių aikštėje suformuoti iš pilkapių, nepriklausomybės kovų vietų, stambiausių sovietinių lagerių, tremties, žūties vietų žemės žiupsnių relikvijas ir jas palaidoti drauge su nežinomo partizano – laisvės kovotojo palaikais. Tai šventai misijai pasitelkti istorikus, laisvės kovotojus, Lietuvos jaunimą, „Misijos Sibiras“ organizatorius ir vadovus;

- įrengus Lukiškių aikštėje nežinomo partizano laisvės kovotojo su relikvijomis kapą, įvairių valstybinių švenčių, sukakčių ir kitomis dienomis organizuoti atitinkamą ceremonialą – garbės sargybą;

- organizuoti iš visos Lietuvos ir jos etninių žemių pilietinę ir patriotinę akciją – akmens riedulių, kuriais būtų išgrįsta Lukiškių aikštė, sugabenimą į nurodytą vietą bei jų apdorojimą paruošiant juos reprezentatyviam lygiui grindiniui.

Taip pat reikalaujame:

- Kultūros ministerijai nedelsiant organizuoti konkursą paminklui- monumentui Lukiškių aikštėje suprojektuoti, konkurso organizavimui numatant atitinkamas lėšas. Konkurso rezultatus paskelbti iki 2012 m. kovo 11 dienos. Jai atsisakius, būtina pareikalausti atsakomybės iš Kultūros ministerijos vadovų už konkurso organizavimo vilkinimą, o konkurso organizavimo funkciją perduoti kitai institucijai arba visuomeninei organizacijai. Galimas kitas paminklo sukūrimo kelias- kvietinis konkursas. Lietuvos Respublikos vyriausybei kartu su Vilniaus miesto savivaldybe, pasikvietus išžymius skulptorius, architektus, dailininkus, istorikus organizuoti pagal nustatytas principines sąlygas valstybinį užsakymą.

- Vilniaus miesto savivaldybei nedelsiant sudaryti sutartį su konkursą laimėjusia UAB

- „Paleko Archstudija“ ir kartu parengti Lukiškių aikštės detalų planą ir techninį projektą. Numatyti lėšas iš verslininkų, privačių organizacijų, kurios pagal verslo planus Lukiškių aikštėje statys požeminius garažus, kavinukes, kioskus ir kitus objektus ir tas lėšas panaudoti aikštės sutvarkymui ir monumento joje statybai;

Siūlome:

- LLKS kartu su kitomis patriotinėmis visuomeninėmis organizacijomis sudaryti Lukiškių aikštės tvarkymo ir monumento statybos rėmimo fondą;

- visiems numatytiems darbams pasitelkti televiziją, radijo, žiniasklaidos paramą;

- iš buvusių KGB rūmų, pagal LRS minėtą nutarimą palaipsniui iškeldinti teismus ir įsteigti juose kovojusiųjų ir žuvusiųjų už Lietuvos laisvę informacinį centrą;

Prašome LRV kanclerį nedelsiant sukviesti jo vadovaujamą darbo grupę esančiai padėčiai aptarti ir mūsų rašte nurodytiems siūlymams apsvarstyti.

Lietuvių kalbos likimas – lietuvių tautos likimas

Pareiškimas Lietuvos Respublikos Prezidentei, Seimo pirmininkei, Ministrui pirmininkui

Su motinos pienu įgyta kalba tautai nėra vien bendravimo priemonė. Ji išreiškia giluminę pasaulėjautą ir sąmoninę elgseną. Sinonimai, frazeologizmai, patarlės ir priežodžiai – šimtmečiais kurtos etninio elgesio įsimenamos nuorodos, gyvenime tapusios aksiomomis, neginčijamomis ir nešališkomis visų pripažintomis taisyklėmis. Ne vienas Lietuvos istorijos tyrinėtojas yra nurodęs, kad Lietuvos nepriklausomybės idėja išsirutuliojo, tvirtėjo ir rėmėsi lietuvių kalbos vartojimo, išlikimo, jos prestižo išsaugojimo ir apgynimo dėka. Jeigu šiandien paklaustume kokios

šalies kalba elgsena, gyvenimo būdas, tarpusavio supratimas būtų mums žymiai patogesnis ir geresnis, vargu ar rastume visumą, nebent atskiras priimtinas detales, tačiau lietuvių kalbos gyvybingos kaip niekas negali paneigti kaip ir noro būti palaidotam savoje žemėje. Kalbinės savasties gynimo, kaip nepriklausomybės sąlygos atsisakymas, reikštų likiminį sprendimą: išnykti kaip dūmui.

Kalbininkas A. Salys kalbos prasmę yra apibūdinęs: „Vadinasi, kalbos viena nuo kitos skiriasi ne tik išviršinėmis savo lytimis – skirtinga fonetika, akcentu ir garsine puse – bet ir giliaja savo esme susieta su tautos siela“ („Tautinė mokykla“, 1938, nr. 15-16). Lietuvos Respublikos Konstitucijoje ne atsitiktinai lietuvių kalbai

suteikiamas valstybinis statusas. Tai reiškia, kad kalba nėra privatus dalykas, o bendravalstybinis, besiremiantis istorine patirtimi, tradicijomis, visuotinai išgyventomis, pripažintomis bendro gyvenimo vertybėmis. Kalba yra suvereniteto dalis ir reikalinga valstybinės apsaugos bei rūpesčio. Tai dera prie Konstitucinės normos, kad Lietuva yra nepriklausoma valstybė, t. y. turinti savastį, įskaitant ne tik savo teritoriją, bet ir kalbą.

Atsiranda asmenų, kurie niekina lietuvių tautos kultūrinę patirtį – kalbos tvirtinimą, sisteminių norminimą ir saugojimą. Jiems Kazimieras Būga, Jonas Jablonskis ir kiti kalbos normintojai ir tvarkytojai yra atgyvenę. Visuotinai pripažinta, kad jeigu iš tautos atimsime didžiavyrius, tautos neliks, kad jeigu į praeitį šausi pistoletu, tai ji į tave atsilieps patrankos šūviu. Kaip įprasta liberalams, viską šokama laužyti ir versti siekiant visapusiškos dykumos, kurioje, nelyginant laisvoje ekonominėje zonoje, bus galima be vargo ir dvasios kurti verslą. Kalbininkas Deividas Kristalas (David Crystal) yra reikšmingai pasakęs: „Kada nors, kai mes visi būsime tik istorija, bus aišku, kad kova už mažų kultūrų ir kalbų išsaugojimą buvo kova už pačių brangiausių dalykų, darančių mus žmonėmis, išsaugojimą“ („Kalbos mirtis“, Vilnius, 2005, p. 72.).

Šiandien kai liberalams ir globalistams tautinė valstybė yra bereikalinga našta, kliūtis ir jie, kaip ne kartą yra Lietuvos istorijoje buvę, ieško naudos ir pelno iš galingųjų prašalaičių. O tai reikalauja niekinti praeitį ir dabartį pertvarkyti taip, kad visuomenė būtų suskaidyta iki atskirų atomų, kurių niekas nejungtų, o valdyti taptų lengva. Tie žmonės nori valstybę paversti kažkokia instaliacija, naujadarišku „Fluksus ministerijos“ vaizdiniu, kakofonija, tai yra individualistinės dvasios negalios įsivaizduojamu kūrybos dariniu.

ES nuorodomis mokslo darbai turi būti rašomi anglų kalba. Vienintele išlyga, 20 procentų labai specifinio teksto gali būti parašyta kita kalba. Mūsų erdvėje valstybės pareigūnų lūpomis nuskamba tie patys liberalizmo šūkiai. N. Putinaitė, švietimo ir mokslo viceministrė, reiškia tokią nuomonę: „Štai dar kas Lietuvoje blogai, su lietuvių kalba yra blogai, kad ieškoma žodžiuose logikos kažkokios.“ („Naujasis židi-

nys-aidai“, 2011, nr. 1, p. 11). Ji teigia: „.../ dalykas yra susijęs su tapatybės klausimu, nes visą laiką Lietuvoje emocijų lygyje tapatybė siejama su kalba, jos senumu, išskirtinumu. Iš čia išauga naujos baimės dėl to, kas įvyks, jeigu kalba bus kitokia, ne tokia. Manychiau, kad tai tikrai labiau psichoanalitikų darbas – viską paaiškinti.“ (ten pat, p. 16). Viceministrė gina globalizmą: „Dabar yra kovoje prieš globalizaciją, prieš neva amerikietišką kultūrą, ar kaip kitaip ji yra negatyviai vadinama.“ (ten pat, p. 19). Šio bendro pokalbio dalyvis A. Ramanauskas apie Valstybinę lietuvių kalbos komisiją pareiškia: „Mano galva, tai yra tinginčių dirbti, nelabai išsilavinusių žmonių *šai-ka-leika*.“ (ten pat, p. 15). Visą šios bendrijos idėją užviršuoja N. Šepetys: „Man atrodo, kad kuo daugiau atsiras tokių *kalbajobų*, kurie kirs šventąsias ažuolų giraites /.../ Reikia kirsti šventąsias kalbos ažuolų giraites“ (ten pat, p. 21).

Netgi sovietmečiu to nebuvo. Baisiausia yra tai, kad tokiai antikalbinei grupei priklauso Švietimo ir mokslo viceministrė N. Putinaitė ne kartą pasisakiusi prieš tautinio atgimimo veikėjus. Istoriškai patikrintos ir praktikoje pasiteisinusios lietuvių kalbos nuostatos, iš esmės identiteto puoselėjimas, globalizmo vykdomo kalbų naikavimo vaje fone viceministrė kreipiasi į psichikos specialistus kalbininkų darbui įvertinti. Šio lygmens nuostatos dar nebūta ir tai formuojama nauja riba.

Manytume, kad tokio pobūdžio valstybės tarnautojo funkcijos ministerijoje yra negalimos dėl antikonstitucinių nuostatų deklaravimo, skleidimo, tautinės savimonės, patriotizmo niekinimo ugdant jaunąją karą.

Prašome įvertinti čia išdėstytų argumentų visumą ir padaryti išvadas ką reiškia Lietuvos ateičiai tokia liberalizmu prisirpusi Švietimo ir mokslo ministerijos terpė.

LR Seimas, Signatarų klubas
2011-11-05

Jonas Vitkauskas

KNYGNEŠIAMS

*Bet nemiega seklys ir suklumpa bėglys,
švininės mirties parklupdytas ...
Guli jaunas, stiprus, bet negyvas žmogus,
Pasirinkęs sau knygnešio kelią.
Teka kraujas tamsus per knygelėlių lapus
Ir užlieja lietuvišką žodį ...
Iš ko mokys vaikus vargdienėlis skurdus,
Gal beraščių kentės jie nedalią ...
Bet žandarai antai plėšo knygą piktai
Ir negyvąjį kojomis spardo -
O jis guli ramus, Prometėjas taurus,
Bevardžiu pasilikt panorėjęs.*

Rasa Stankutė

KNYGNEŠIŲ DVASIA

<i>Knygnešiu tau lėmė būti,</i>	<i>Išsūpavot mums po raidę</i>
<i>Knygnešių dvasia šventa.</i>	<i>Begaliniam ilgesy.</i>
<i>Ir gaivina kaip šaltinis,</i>	<i>Knygnešių dvasia šventa</i>
<i>Kaip versmė srauni, tyra.</i>	<i>Gyslomis mūs teka.</i>
<i>Tylios naktys gaudžiai verks</i>	<i>Vėlei mūsų širdyse</i>
<i>Šalto Sibiro glėby.</i>	<i>Šventą dvasią kelia</i>

Garbė tiems, kurie parodė vienybę ginti laisvę ir nepriklausomybę

ŠIOMET MINIME 55-ĄSIAS VENGRIJOS REVOLIUCIJOS METINES

Auksutė Ramanauskaitė–Skokauskienė,
LR Seimo narė,

Tarpparlamentinių ryšių su Vengrijos Respublika grupės vicepirmininkė

Lietuva yra glaudžiai susijusi su Vengrijos Revoliucijos įvykiais, nes tuomet drąsūs mūsų žmonės nepabūgo išreikšti solidarumo vengrų tautai. Tą atminimą Vėlinių ir Visų Šventųjų dieną Kaune ir Vilniuje buvo surengtos viešos protesto akcijos, reikalaujant laisvės Vengrijai ir Lietuvai. Prieš taikius protestuotojus okupacinės sovietų sistemos jėgos struktūros ėmėsi brutalių represijų: žmonės buvo mušami, areštuojami, vėliau atleidžiami iš einamų pareigų, šalinami iš mokymo įstaigų.

Sovietų okupacijos sąlygomis buvome patyrę žiaurų partizaninio karo nuslopinimą, lagerius, tremtis dėl to, kad norėjome būti laisvi, turėti laisvą nepriklausomą valstybę, savo kalbą, savo tradicijas, savo papročius, kultūrą. Sovietinis režimas dėjo dideles pastangas, siekdamas mus nutautinti, nuasmeninti, paversti ir palikti tik sovietų sąjungos beveide dalimi. Žinia, kad vengrų tauta, su kuria mus sieja gili istorinė sąsaja (Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Jogailos santuoka su Vengrijos ir Lenkijos karaliaus Liudviko I-jo dukra Jadvyga, vėliau Jogailaičių dinastijos atstovų tapimas Vengrijos karaliais, Transilvanijos kunigaikščio Stepono Batoro išmintingas Lietuvos valdymas, vengrų karvedžio Gašparo Bekešo kovos už mūsų šalies interesus) priešinasį pavergėjams, įžiebė stiprų solidarumo jausmą Vengrijai.

Vengrijos revoliucija kilo 1956 m. spalio 23 d. Budapešte, kai vengrų studentai, solidarizuodamiesi su Poznanėje vykusiu lenkų darbininkų sukilimu, viešai pateikė antisovietinius reikalavimus. Demonstracijos netrukus išplito po visą šalį. Sovietų kariuomenė revoliuciją nuslopinė itin žiauriai: žuvo 2700 Vengrijos kovotojų už laisvę, kurių dauguma buvo paaugliai, vadinami „Budapešto vaikais“, dešimtys tūkstančių buvo sužeisti, dar 250 tūkstančių vengrų, siekdami išvengti represijų, turėjo palikti savo šalį, emigruoti.

Į mano pačios, tuo metu septynerių metų mergaitės, atmintį 1956-ųjų spalį įsirėžė giliai ir skaudžiai. Tą rudenį, likus keletui dienų iki protesto akcijų prieš sovietinį režimą buvo areštuoti mano tėvai – Lietuvos partizanų vadas generolas Adolfas Ramanauskas-Vanagas ir partizanė Birutė Mažeikaitė Ramanauskienė – dėl to, kad visu savo gyvenimu siekė laisvės ir nepriklausomybės Lietuvai. Po metų žiauriausių ir barbariškiausių kankinimų tėvelis

buvo sušaudytas, mama priversta eiti politinės kalinės golgotas lageriuose. Kiekvieną spalį minėdama jų arešto metines, širdyje lenkiuosi ir vengrų tautos žmonių, tuo metu sužeistų, žuvusių nuo sovietinės agresijos, šviesiam atminimui, nes puikiai suprantu praradimo skausmą. Už bendrų skaičių ar istorinių datų įvardijimo yra konkrečių žmonių netektys, skaudūs išgyvenimai.

Vengrijos ambasada kasmet organizuoja minėjimus istorinėse vietose Vilniuje ir Kaune, kur vyko lietuvių antisovietinės manifestacijos palaikant vengrų tautą. Šie minėjimai yra ne tik revoliucijoje žuvusių vengrų pagerbimas, bet ir lietuvių tautos solidarumo prisiminimas, prisiminimas to, kad tik padėdami vieni kitiems tampame stipresni.

Erškėčiuotais keliais ėjome į laisvę ir ją iškovojome.

Naujajame Testamente yra pasakyta: „Nebijokite tų, kurie žudo kūną, bet negali užmušti sielos“. Sovietinė diktatūra ilgai naikino pavergtas tautas fiziškai, bet nepajėgė užgesinti laisvės siekio, sunaikinti tautų dvasinės stiprybės. 1956-aisiais į gatves ėję protestuotojai žinojo, kad tiesa yra jų pusėje ir turėjo drąsos šią tiesą ginti. Pasipriešinimas tiek Vengrijoje, tiek Lietuvoje buvo nuslopinėtas, bet dvidešimtojo amžiaus pabaigoje pavergtos tautos iškovojė laisvę.

Šiomet Vengrijos revoliucijos 55-ųjų metinių minėjime kalbėjęs nepaprastasis ir įgaliotasis Vengrijos Respublikos Ambasadorius Zoltán Pecze sakė: „Šiandien Vengrija ir Lietuva yra nepriklausomos valstybės, daugiapartinės demokratijos, sąjungininkės NATO ir partnerės Europos Sąjungoje. To nebūtų buvę įmanoma pasiekti be tų vengrų ir lietuvių, kurie gynė savo nepriklausomybę ir laisvę prieš 55 metus.“

Jis taip pat pabrėžė, kad nusikaltimai žmogiškumui, įvykdyti visų rūšių totalitarinių režimų, niekada neturėtų būti pamiršti. Teisingumo ir vidaus reikalų taryba Vengrijos pirmininkavimo Europos Sąjungai laikotarpiu priėmė tarybos nutarimą dėl priemonių užtikrinimo, kad nebūtų pamiršti totalitarinių režimų padaryti nusikaltimai. Anot ambasadoriaus, šis bendro sutarimo dokumentas nebūtų buvęs priimtas be draugiškos lietuvių ir lenkų pagalbos.

Memoriale, skirtame Vilniaus vienybės mitingui ir Vengrijos revoliucijai, esančioje atminimo lentoje įrašyti žodžiai: „Garbė tiems, kurie parodė vienybę – siekti Lietuvos ir Vengrijos nepriklausomybės“. Prisimindami savo tautų istoriją, esame įpareigoti saugoti ir stiprinti laisvę ir nepriklausomybę, plėtoti ir vystyti demokratiją.

Šaulių mokymai „Griežtas atsakas“ Paberžėje

Spalio pirmąjį savaitgalį prie Vilniaus r. Paberžės „Verdenės“ vidurinės mokyklos nuo ankstyvo ryto ėmė rinktis uniformuoti jaunuoliai iš Paberžės, Šalčininkų rajono, Vilniaus miesto, Širvintų, Elektrėnų ir kitur.

Ši mokykla kartu su Lietuvos Šaulių sąjungos Vilniaus apskrities karaliaus Mindaugo 10-ąja rinktine, padedant Lietuvos kariuomenės KASP 8-ajai Vilniaus rinktinei, organizavo šaulių mokymus „Griežtas atsakas“. Mokykla sukarintus mokymus vykdė jau antrą kartą, pirmą kartą jie buvo organizuoti dar 2004 metų vasarą. Dar gerokai prieš šventės atidarymą, mokyklos stadione įrengtoje lauko virtuvėje pradėjo kilti dūmai – buvo verdama kareiviška košė ir arbata.

Giedant valstybės himną, buvo iškilmingai pakelta valstybės vėliava.

Renginio pradžioje buvo organizuojama naujų šaulių pasižadėjimo ir priesaikos apeigos. Šią dalį stebėjo garbingi svečiai: Seimo nariai G. Songaila ir K. Uoka, Julius Panka, Lietuvos tautinio jaunimo sąjungos pirmininkas, krašto apsaugos būrių klubo valdybos pirmininkas ats. majoras Antanas Burokas ir kiti.

Sveikinimo žodį tarė mokymų dalyvius priėmusios mokyklos direktorė Vanda Nivinskienė, seimo nariai ir kiti svečiai. Rikiuotei vadovavo Lietuvos Šaulių sąjungos Vilniaus apskrities karaliaus Mindaugo 10-osios rinktinės vadas Dariusz Leinartas, renginį vedė šaulė Renata Kalinauskaitė. Sveikinimo kalbose skambėjo linkėjimai būti budriais tėvynės gynėjais, tapti pavyzdžiu kitiems savo mokyklų mokiniais, niekada nesulaužyti priesaikos ir būti vertais šaulio vardo.

Po pasižadėjimo ir priesaikos šauliai rikiuote su dainomis ir skanduotėmis pajudėjo link Švč. Jėzaus širdies bažnyčios. Jos šventoriuje rikiuotę pasitiko bažnyčios klebonas, šauliai ir svečiai buvo pakviesti į bažnyčios vidų. Klebonas pasveikino ir palaimino naujai prisiekusius ir pasižadėjusius šaulius, palinkėjo sėkmės ir sveikatos visiems mokymų dalyviams. Šauliai grįžę į mokyklą vaišinosi kareiviška koše ir ruošėsi mokymų kovinei daliai.

Pasistiprinę šauliai buvo organizuotai nuvežti į pagrindinę mokymų vietą – nepaprastai gražų Karolinavo miško prieigą. Čia jaunuolius pasitiko Lietuvos kariuomenės KASP Vilniaus rinktinės instruktoriais skirti profesionalūs kariai. Jaunieji šauliai buvo suskirstyti į dvi grupes: labiau patyrę buvo koviniai, o mažiau – progresuojantys. Pasiekus mišką, kiekviena grupė turėjo įsirengti stovyklavietę, pasistatyti pastogę, sukurti laužavietę. Daug laiko praleisdami

Jaunieji šauliai

miškuose, kovinių grupės šauliai, puikiai sugebėjo įsirengti stovyklavietę bei mokė tai daryti pradedančiuosius. Įsikūrus, kiekvienas turėjo šiek tiek laiko labiau susipažinti, pabendrauti su bičiuliais ir kitų vietovių jaunimu. Vėliau vyko apmokymai, instruktoriai mokė įvairių karinių subtilybių: minų laukų atpažinimo, sargybos nuginklavimo, maskavimosi gudrybių ir įvairiausių kitų kariškų dalykų.

Taigi po teorijos, sutemus buvo rengiamasi praktiniams užsiėmimams. Laukė žygis į miško gilumą, kur varžysis du koviniai būriai, bet prieš tai dar buvo surengta prie laužo šviesos, laikantis pokario partizanų tradicijų, jaunųjų šaulių pasižadėjimo ceremonija, kurioje penki jaunieji šauliai, negalėję dalyvauti rytinėje pasižadėjimo ceremonijoje, davė pasižadėjimus, prisiekė ginti Tėvynę bei būti visada ištikimi Lietuvos Respublikai. Tarp jų buvo ir šio straipsnio bendraautorė, pirmoje dienos pusėje sėkmingai dalyvavusi bėgimo varžybose Klaipėdoje.

Po gražios pasižadėjimo ceremonijos ir vakarinės progresuojančiųjų grupė išsiruošė 6 km. žygiui pėsčiomis į mokyklą, o ji sėkmingai atlikę ir pailsėję, dalyvavo naktinėje pamokoje-pratybose „Regėjimas ir girdėjimas naktį“. Sužinojome daug naujų ir įdomių dalykų: ką reikia daryti, kad galėtum gerai matyti, kai esi akinamas tamsoje, kodėl kariai naudoja raudonus šviestuvų filtrus ir kt.

Labiau patyrusiųjų draugų, likusių miške, laukė dar didesnė iššūkių... Po paskutinių vadų pasitarimų, maskavimosi potėpių keliavome link instruktorių punkto, kuris buvo suplanavęs karinę užduotį. Kovinė grupė buvo suskirstyta į du būrius: mėlynųjų ir juodųjų. Buvo paskirti būrių vadai, kurie išsirinko savo pagalbininkus. Kiekvienam būriui duota vėliava. Užduotis – pavogti vėliavą iš priešininkų būrio ir apsaugoti savąją. Kiekvienos komandos vadams buvo duotos instrukcijos, kurias jie vėliau aptarinėjo su komandos kariais. Taip, gavę visus nurodymus, mėlynieji ir juodieji išsiskyrė tam, kad galėtų miško gilumoje įsirengti slėptuves, apsaugoti vėliavą.

Einant per miško brūzgynus, tamsoje komandos susirado vietas, kuriose buvo jų bazės. Pasiskirstę pareigomis, vieni gynyboje saugojo vėliavą bei savo slėptuvę, kiti, labiausiai patyrę, išsiruosė į puolimą, kuriame jų laukė minų laukai bei miško spąstai. Šiose pratybose netrūko šauliams nematytų karinių dalykų: neatidūs kariai patekdavo į priešininkų minų laukus, vada ir instruktoriai bendraudami naudojo radijo stotis, signalų perdavimui naktį buvo naudojamos signalinės raketos, o dieną naudotos dūminės uždangos. Naktines pratybas taip pat aplankė draugiškai nusiteikusi šernų šeima. Po daug valandų trukusių karinių pratybų paaiškėjo, kad laimėjo mėlynieji. Susirinkus visiems prie instruktorių punkto, klausėmės pratybų apibendrinančios kalbos bei dalinomės išpūdžiais. Po naktinių pratybų koviniai šauliai patraukė į stovyklavietę miške, kurioje susėdę prie laužo, puikioje aplinkoje bendravo, aptarinėjo įvykusias pratybas.

Kitą rytą, atsikėlus anksti, prie kovinių vėl prisijungė progresuojančiųjų grupė ir buvo surengtos šaudymo iš pneumatinių šautuvų pratybos bei vandens kliūtis įveikimo naudojant virvę pratybos.

Šaudybos teorijos pramokę šauliai, pademonstravo praktiškai ko išmoko ir jiems neblogai sekėsi. Daugeliui mokymų dalyvių naujovė buvo vandens kliūtis įveikimas šliaužiant per įtemptą virvę. Šis užsiėmimas jaunuoliams ypač patiko, daugelis jų užduotį kartojo po kelis kartus.

Po pratybų, mokymų uždarymo metu, šauliai atrodė liūdnieki, nes nenorėjo skirstytis po namus. Kai kurie dalyviai iškėlė mintį, kad tokius mokymus reiktų rengti kiekvieną savaitgalį. Apibendrinus mokymus, jų dalyviai gražiai padėkojo vadams ir instruktoriams.

Taigi šios pratybos buvo tikrai pasisėkusios, kažkas pasisėmė naujų žinių, o kai kurie tik jas dar geriau pasikartojo ir įsiminė. Tokios karinės pratybos, tai puiki galimybė jauniems šauliams ir kandidatams tobulinti kario įgūdžius, bei prasmingai praleisti laiką.

Paberžės „Verdenės“ vid. mokyklos 11 klasės mokinė
Agnieška Kolesnik

Paberžės „Verdenės“ vid. mokyklos jaunųjų šaulių
būrelio vadovas **Vytautas Garšva**

Komerciniai „patriotai“ ir „trintukai“

Petras Patackas, Dainavos apygarda

Atkreipė dėmesį dviejų moterų profesorių naujadarai lietuvių kalboje:

– „Pasalūniški trintukai“ – tie, kurie įvairiais būdais stengiasi ištrinti iš lietuvių atminties tai kas buvo patriotiška, tauru, teisinga;

– „Komerciniai patriotai“ – tie, kurie šiek tiek dirba Lietuvai, jeigu jiems tai materialiai naudinga.

„Trintukai“ nenori, kad jaunimas žinotų, jog 1941 m. birželio 14 d. jau pradėta lietuvius tremti, nors nebuvo jokių partizanų, nacionalistinių banditų ir kitokių priešiško elementų. „Trintukai“ Dzūkijoje, tiksliau Alytaus rajone, tyliai skleidžia paskalas apie partizaninį pasipriešinimą: partizanai rusų nepuldavo, o tik žudydavo tuos, kurie įstodavo į kolūkius, kad, nė karto nepuolė nei tankų pulko, nei karinio oro pajėgų desantinio pulko dislokuotų Alytuje.

Dainavos apygardos vadas Ramanauskas ir Taurų apygardos vadas Aleksandras Grybinas gerai suprato, kad su rusiškais automatais „PPŠ“ ir keliais rankiniais kulkosvaidžiais „Bruno“ ar „RPD“ juokinga būtų užpult tankus ir todėl partizanams buvo duoti griežti nurodymai, kad į kareivius su juodais antpečiais ir juodomis „petlicomis“ bei su mėlynais antpečiais ir mėlynomis „petlicomis“ jokių būdu neatidengt ugnies. Šį įsakymą „trintukai“ naudoja kaip

argumentą, kad „partizanai rusų nepuolė“, o tik žudė nekaltus žmones, kurie stodavo į kolūkius.

Yra paskelbti oficialūs dokumentai, kad Dainavos apygardoje šeši partizanai buvo sušaudyti partizanų karo lauko teismo sprendimu, matyt, už nelabai gerus darbelius. Tai „trintukai“ šį faktą naudoja kaip didžiausią argumentą, kad partizanai šaudė, kad tik ką nors šaudyt.

„Trintukai“ labai stengiasi ištrinti iš tautos atminties, kad partizanai patys vieni be jokios pagalbos devynis metus kovojo su NKVD milžiniška kariuomene, kad kiekviename buvusiame valsčiuje ir net bažnytkaimiuose buvo maždaug dviejų kuopų (300 žm.) garnizonai su labai patyrusiais NKVD karininkais.

„Komerciniai patriotai“ sukiša į atsakingas pareigas tuos, kurie tarybiniais laikais pylė visokiausią purvą ant Lietuvos partizanų. Jie ramiausiai sėdi Seime, Konstituciniame teisme. Niekas nepaskaičiuoja koks procentas seime komunistų, gorkomų, rajkomų narių. Švaisto dešimtimis tūkstančių kelionėms su palydovėmis ir rėkia, kad krizė, kad reikia susiveržt diržus, kad pensininkų labai daug ir jie valstybei labai daug kainuoja. Vėl suveikia „trintukai“ – jie nenori, kad būtų analizuojama, už ką mokamos astronominės algos, o „komerciniai patriotai“ vaizduoja, kad nieko nežino apie 26000 Lt algas ir jie ne-

kalti, nes atlyginimus nustato pati organizacija.

Moksliniame darbe 1989 m. suskaičiuojama, kiek Varėnos rajone partizanai sušaudė apylinkės pirminkų (tų, kurie sudarinėjo pirminius trėmimo sąrašus), tačiau užmiršta suskaičiuoti, kiek iš Varėnos rajono ištremta šeimų, kiek ištremta su mažais kūdikiais, kiek išmėtyta ant gatvių partizanų lavonų.

Kaip ne gėda „komerciniams patriotams“, kad Lietuvoje apdovanojamas LDK Gedimino ordinu KGB generolas-majoras Jakuninas. Net Konstitucinis teismas pripažino, kad čia pažeista Lietuvos Konstitucija. Na ir kas?! Suveikia „trintukai“ – pasitaiko juk klaidų. Bet kad nerasta net kas tarpininkavo, kas

rekomendavo?! Niekas neprisiima atsakomybės, niekam ne gėda ir, kaip dabar atėjo į madą, – „o man dzin“! Dzin tai dzin, bet ar ne laikas susimąstyti, kuo visa tai Lietuvoje baigsis. Lietuvoje legaliai sukurtas socialistinis frontas, legaliai veikia liaudies partija, kuri legaliai sudarinėja sutartis bei sandorius su rusiška valstybine valdančiąja partija, o „komerciniai patriotai“ į tai visiškai nereaguoja.

Sovietinių „trintukų“ siekis matyti Lietuvą be lietuvių, kaip ir pati SSRS, sužlugdo. Nors dabartinių savų trintukų veikla dar toleruojama, tačiau ir jai lemta žlugti.

Paminklui „Garbė žuvusiems dėl Tėvynės“ Kaune – 80 metų

2011-11-03, Kaunas

2011 m. lapkričio 2 d. Lietuvos Sąjūdžio Kauno tarybos ir asociacijos „Kovos 11-osios gatvės bendrija“ vardu Raimundas Kaminskas inicijavo žuvusių karių pagerbimą ir paminklo „Garbė žuvusiems dėl Tėvynės“ – 80-mečio minėjimą Vilijos pake (Juozapavičiaus pr.). Dalyvavo LR Seimo narė V.M. Čigriejienė, Dainavos ir Šančių seniūnijų seniūnai, Lietuvos laisvės kovotojų sąjungos nariai, Kauno sąjūdiečiai, Generolo Povilo Plechavičiaus jaunojo kario mokyklos mokiniai su šios mokyklos direktoriumi plk. Viktoru Dauniu. Buvo uždegtos atminimo žvakelės, sugiedotas Lietuvos himnas. Renginį vedė Vilius Kaminskas.

1931 m. lapkričio 2 d. 17 val. Žemųjų Šančių karių kapinėse (dabar Vilijos parkas) prie Šančių Švenčiausiojo Kryžiaus Išaukštinimo Bažnyčios įvyko paminklo „Garbė žuvusiems dėl Tėvynės“ (dail. Stanišauskas) šventinimas ir gedulingos pamaldos už žuvusius, mirusius karius. Čia buvo palaidota apie 100 karių. Paminklas turėjo altoriaus pavidalą. viršuje stovėjo liepsnojanti vaza – amžinosios gyvybės simbolis, priešakinėje pusėje – kryžius su spinduliais ir krucifiksu, po kryžiumi – altorius, o prie jo ketur-

kampė lenta, kurioje įrašyta: „Garbė žuvusiems dėl Tėvynės“, kardas ir kiekviename kampe po vieną vinies galvutę. Paminklo apačioje buvo du laiptai. Iš viso paminklo statybai išleista tuo laiku 1.568 Lt. 94 ct. Komisija karių kapams tvarkyti neturėjo lėšų ir kreipėsi į tuometinį II divizijos vadą plk. (vėliau brigados generolas) K. Skučą ir karo technikos viršininką plk. (vėliau brigados generolas) K. Popeliučką, kurie parėmė statybą. Paminklo statybą parėmė 2 pėst. pulkas, 3 art. pulkas, II divizijos štabas, pionierių batalionas, ryšių batalionas, autorinktinė (viso 1.300Lt) ir kareiviai nemokamu darbu. Šis paminklas pastatytas vien tik Šančių igulos karių triūsų ir lėšomis. Prie paminklo statybos daug prisidėjo transporto rinktinės vadas kpt. M. Tašlikas, veterinarijos puskarininkių ir kalvių mokyklos mokiniai.

Po Antrojo pasaulinio karo Bažnyčia buvo pavers-ta sandėliu, karių kapai sulyginti su žeme, paminklas nugriautas. 1950 m. nugriauta ir pati Bažnyčia su varpine. Buvusios Bažnyčios vietoje 1991 m. pastatytas ir rugsėjo 14 d. pašventintas ažuolinis Atminties kryžius pradėtas atstatyti paminklas, bet nepabaigtas.

Dėl Lietuvos savanorių kapų atstatymo, tvarkymo ir priežiūros Kauno mieste Lietuvos Sąjūdžio Kauno tarybos pirmininkas dr. R. Kaminskas ne kartą kreipėsi į įvairias valstybines institucijas.

Lietuvos Sąjūdžio Kauno tarybos informacijos biuras

VARPAS

Leistas politkalinių sovietinės koncentracijos stovyklose: 1955 m. Vorkutoje ir 1957 m. Intoje, nuo 1975 m. iki 1989 m. – pogrindyje Lietuvoje. Atkurtas 1996 m. vasario mėn.

Leidėjai Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga, SL 22 09, ISSN 1648-0244.

Redakcijos adresas: *Edvardas Burokas*, Architektų g. 14-60, LT-04119 Vilnius, tel. 244-46-19, el. paštas edvardasburokas@gmail.com

Redaktorius *Algimantas Zolubas*, Architektų g. 8-4, LT-04119 Vilnius, tel. 244-21-57, el. paštas a.zolubas@gmail.com

Bendradarbiams honoraras nemokamas. Rašinių turinys gali nesutapti su redakcijos nuomone. Rašiniai ir nuotraukos negražinami.

„Varpa“ galite skaityti (atsisiųsti) internete adresu www.llks.lt. Čia rasite ir „Varpo“ archyvą. Spaudinių pavidalu „VARPAS“ platinamas per LLKS skyrius.

Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga (kodas 191913666)

Atsiskaitomoji sąskaita AB Bankas Swedbank, AB;

Sąskaita Nr. LT62 7300 0100 0249 2325

Išleido ir spausdino „Baltijos kopija“. Kareivių g. 13 b, Vilnius. Tiražas 800 vnt.

Aukos VARPUI

Už aukas „Varpui“ dėkojame:

Europos parlamento narei Radvilei Morkūnaitei, esmingai rėmusiai šio numerio išleidimą, K. Gurskienei – 20 Lt, M. Jakimavičienei – 50 Lt, M. ir J. Sadūnams – 20 Lt, D. Mačionienei – 20 Lt, S. Eigirdienei – 20 Lt, P. Dumbliauskui – 200 Lt, L. Bartkienei – 50 Lt, V. Masikonui – 20 Lt, M. Janėnaitei – 10 Lt, A. Valeikienei – 10 Lt.

Dėkojame už pervestus 2 proc. nuo pajamų mokesčio.

Už nuotraukas dėkojame: Vytautui Guliokui.

Diana Glemžaitė

LLKS Žinios

Mes mokėsim numirt

*Mes mokėsim numirt, jei Tėvynė aukos reikalauja.
Nesuriš mūs gretų nieks vergovės pikta grandine.
Neišmoksime sulinkt prieš ateivių įstatymą naują:
Savo brolių parduot – dar visi neišmokome, ne!*

*Kraštą ginsime šį, kaip senovėje protėviai gynė,
Balsą žemės gimos išnešioję giliausiai širdy.
Nors laukai ir keliai pavergtųjų dejone nutvina,
Kur klausysies – aplink svetimųjų žingsnius tegirdi.*

*O juk bus dar diena, kai pro vėlių plazdanti mišką
Baltas Vytis pakils ir padangės aukštoj suspindės!
Mūsų kraujas giedos pro giminės velėną ištryškęs,
Ir ant kapo nykaus šviesios taurės lelijų žydės.*

*Pardundės traukiniai, išsivežę jaunatvišką dalią,
Visi monai išdils, tarsi pjautuvas dyla delčios.
Grįžę mūsų tėvai, mūsų sesės iš Komi, Uralo,
Atsiklaupę čionai, verkdami gimtą žemę bučiuos.*

*Mes mokėsim numirt ne už svetimą mintį ar žodį,
Ne už tuos, kurie skriaus, dengdami viską melo tamsa.
Tik už rytą, kuris laisvės saulę didingą parodys –
Mes mokėsim numirt giedriu veidu ir tvirta dvasia.*

Genius Strazdas

Dar ne ta Lietuva

*Dar ne ta Lietuva
Nei anapus, nei šiaupus Šešupės.
Dar ne ta Lietuva,
Kai žaliuoja joj usnys ir plukės.*

*Dar ne ta Lietuva,
Jei gyvenam „kaip žirniai prie kelio“.
Dar ne ta Lietuva,
Jei neklausoma savo protelio.*

*Dar ne ta Lietuva,
Nors nėra nei raudono, nei rudo.
Dar ne ta Lietuva,
Kai vidurdienį plėšia ir žudo.*

*Dar ne ta Lietuva,
Kai tie patys sau groja ir šoka.
Dar ne ta Lietuva:
Daug pelų, o grūdų tai mažoka.*

*Dar ne ta Lietuva:
Vis matuojasi svetimą rūbą.
Dar ne ta Lietuva:
Skolose ir dar skolintis skuba.*

*Dar ne ta Lietuva:
Be mūsų protėvių dvasios – kaip skiepo...
Dar ne ta Lietuva: be doros.
O be jos nebus nieko.*

Spalio 27–28 d. Austrijos sostinėje Vienoje įvyko konferencija „Kova su netolerancija ir diskriminacija prieš musulmonus viešojoje erdvėje“. Konferencijoje Vienoje dalyvavo ESBO departamento ambasadorius ypatingiems pavedimams prof. Alfonsas Eidintas, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų viceministras Evaldas Ignatavičius, Lietuvos Respublikos Seimo narė Vilija Aleknaitė-Abramikienė, Tautinių bendrijų tarybos ir Lietuvos azerbaidžaniečių bendrijos pirmininkas Mahiras Gamzajevs, Lietuvos totorių bendruomenių sąjungos pirmininkas doc. dr. Adas Jakubauskas, Vytauto Didžiojo universiteto profesorius Egdūnas Račius. Konferencijoje susirinko apie 150 dalyvių iš įvairių pasaulio šalių: Olandijos, Jungtinės Karalystės, Rusijos Federacijos, Moldovos, Ispanijos, Austrijos ir kitų šalių. Susirinkusieji aptarė netolerancijos prieš musulmonus Europoje atvejus, taip pat kalbėta ir apie gerąją krikščionių ir musulmonų sugyvenimo praktiką. Lietuvos totorių bendruomenių sąjungos pirmininkas dr. Adas Jakubauskas savo pasisakyme palietė Lietuvos totorių bendruomenės problematiką ir pažymėjo, kad šiuo metu Lietuvos totorių bendruomenė yra pati seniausia musulmonų bendruomenė Europos Sąjungoje.

Spalio 28 d. Etninės kultūros globos taryba išplatino raginimą paskelbti 2013-sius metus **Tarmių metais**. Šiam siūlymui pritarė ir LLKS.

Spalio 28 d. su šūkiu „O Vilnius mūsų buvo ir bus“. sostinės Lukiškių aikštėje Lietuvos tautinio jaunimo sąjunga (LTJS) minėjo Vilniaus atgavimą ir smerkė Lenkijos imperialistų kėslus. Lygiai prieš 72-us metus į lenkų užgrobtą Vilnių įžygiavo Lietuvos kariuomenė. Degė fakelai, sakytos kalbos, skambėjo dainos.

Lapkričio 2 d. Lietuvos Sąjūdžio Kauno tarybos nariai, seniūnijų, studentų ir miesto visuomenės atstovai Kaune, prie paminklo Romui Kalantai, išreiškė palaikymą ir pritarimą Tibeto liaudžiai, kuri kovą dėl savo laisvės.

Lapkričio 10 d. LLKS valdyba nusprendė lapkričio 26 d. organizuoti paminklo pogrindinei „Varpo“ spaustuvei atidengimą Jogvilų kaime (Ukmergės r.) ir Ukmergėje paminėti Lietuvos Kariuomenės 93-sias metines.

Lapkričio 15 d. Genocido aukų muziejuje atidaryta dail. **Henriko Cipario** paroda „**REQUIEM žuvusiems, kurių vėlės sklendo tarp mūsų, prašydamos Aukščiausiojo pagalbos**“. Parodoje eksponuojami darbai, skirti įvairių totalitarinių režimų ir karo nusikaltimų aukų atminimui.

VENGRIJOS REVOLIUCIJOS MINĖJIMO AKIMIRKOS

VĖLINIŲ DIENĄ KAUNE PAMINĖTAS ROMAS KALANTA IR UŽ LAISVĘ KOVOJANTIS TIBETAS

